

II. Rákóci Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Képzési szint		Tagozat		Tanév/félév	
Ступінь вищої освіти	Alapképzés (BA)	Форма навчання	Nappali	Навчальний рік/семестр	2020-2021 I.

Tantárgyleírás

Силабус

A tantárgy címe	Bevezetés a nyelvtudományba és a tudományos kutatás alapjai
Назва навчальної дисципліни	Вступ до мовознавства та основи наукових досліджень
Tanszék	Filológia Tanszék, Magyar Tanszéki Csoport
Кафедра	Кафедра Філології, Угорська філологія
Képzési program	014 Középfokú oktatás Nyelv és irodalom (angol)
Освітня програма	014 Середня освіта Мова і література (англійська)
A tantárgy típusa, kreditértéke, óraszám (előadás/szeminárium/önálló munka)	Típus (kötelező vagy választható): kötelező Kreditérték: 4 Előadás: 16 Szeminárium/gyakorlat: 44 Laboratóriumi munka: 0 Önálló munka: 60
Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/семінарські, лабораторні заняття/самостійна робота)	Тип дисципліни (обов'язкова чи вибіркова): обов'язкова Кредитів ECTS: 4 Лекції: 16 Семінарські/практичні заняття: 44 Лабораторні заняття: 0 Самостійна робота: 60
Tárgyfelelős oktató(k) (név, tudományos fokozat, tudományos cím, e-mail cím)	Karmacsi Zoltán, PhD karmacsi.zoltan@kmf.org.ua
Викладач(і) відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, наукові ступені і звання, адреса електронної пошти викладача/ів)	Кормочі Золтан Золтанович, доктор філософії karmacsi.zoltan@kmf.org.ua
A tantárgy előkövetelményei	Az előzőekben elsajátított általános és szaktárgyi ismeretek
Пререквізити навчальної дисципліни	Загальні та фахові знання, отримані на попередніх курсах.

A tantárgy általános ismertetése, célja, várható eredményei, főbb témakörei

Анотація дисципліни, мета та очікувані програмні результати навчальної дисципліни, основна тематика дисципліни

Célja: az emberi nyelv fogalmának, szintjeinek bemutatása, a legfontosabb nyelveleírási módszerek és elméletek megismertetése, napjaink aktuális nyelvészeti kutatási irányvonalainak a bemutatása, az aktuális nyelvészeti problémák feltárásnak a megismertetése. Továbbá a hallgatók megismerkedjenek és elsajátítsák társadalomkutatás alapjait, a tudományos kutatás általános elveit, a tudományos vizsgálat főbb lépéseit és a tudományos írásművek jellemzőit. Segítse a diákokat a szak tudományos műveinek (évfolyamdolgozat, szakdolgozat) megírásában.

Feladatai: Megismertetni a hallgatókat a nyelvészet alapjaival, a nyelvek szerkezeti és funkcionális felépítésével, a napjainkban zajló nyelvi változások mechanizmusával a különböző korokban végbement változások segítségével; a nyelvváltozatokkal és azok jellemzőivel, a nyelvtudomány történetével. Továbbá megismertetni a hallgatókkal társadalomkutatás alapjait, a tudományos kutatás általános elveit és a mai tudományosság jellemzőit; megismertetni a hallgatókkal a kérdésfelvetés módjait és következményeit; a mintavételi eljárás fajtáit; a kutatási módszereket; a nyelvtudomány kutatási területeit; a kutatás lépéseit (kutatási terv); a tudományos stílus jellemzőit.

Főbb témakörei: A nyelv fogalma, definiálásának problémái. Az állati és emberi kommunikációs rendszerek hasonlóságai és különbségei. Nyelv és nyelvjárás elkülönítésének problémái. Ausbau és Abstand (beépült és különálló) nyelvek. Mire használhatjuk a nyelvet, avagy a nyelvi funkciók. Austin beszédaktus-elmélete.

A nyelv keletkezéséről szóló elképzelések és elméletek. A nyelv fejlődéséről szóló elméletek.

A nyelvtipológia. A nyelvek különböző szempontok szerinti osztályozásai. A nyelvek eredet szerinti (genetikai) osztályozása. A nyelvrokonság fogalma, a nagyobb nyelvcsaládok. A magyar/ukrán/angol nyelv helye a nyelvek rendszerében. A nyelvek alaktani (morfológiai) szempontú osztályozása. A nyelvek mondattani (szintaktikai) szempontú osztályozása.

A nyelvek szerkezete, a nyelvi szintek. A hangok szintje. A morféimák (szóelemek) szintje. A lexémák (szavak) szintje. A szintagmák (szószerkezetek) szintje. A megnyilatkozások, illetve a mondatok szintje. A szöveg szintje.

Az ókori görög és római hagyomány: a hagyományos leíró nyelvészet. A történeti összehasonlító nyelvészet. Az újgrammatikusok. F. de Saussure és a strukturalizmus. A nyelv mint rendszer.

A strukturalista iskolák (prágai és koppenhágai iskola, a valencia-elmélet, amerikai deskriptív nyelvészeti strukturalizmus). A generatív grammatika. A társasnyelvészet (szociolingvisztika). Egyéb nyelvészeti irányzatok (pszicholingvisztika, kognitív nyelvészet, matematikai nyelvészet stb.).

	<p>A tudomány, a tudományos megismerés és a tudományos kutatás fogalma. Különbségek a tudományok között. A társadalomkutatás fogalma, feladatai, módozatai.</p> <p>A társadalomkutatás alapjai. A tudományos kutatás általános elvei.</p> <p>A társadalomkutatás történetéről és módszertanáról. A kérdésfelvetés módjai és következményei. A validitás. A megfigyelői paradoxon. Az etikai dilemma.</p> <p>Rétegzett (véletlenszerű) minta (kvóta). Mintavétel és általánosíthatóság. Kontrollcsoport. A mintavételi eljárás csapdái. Alap kutatás (elméleti) és alkalmazott (gyakorlati) kutatás. Idődimenzió a kutatásban.</p> <p>Kutatási módszerek. Nem beavatkozó módszerek: álcázott megfigyelés, vállalt megfigyelés, résztvevő megfigyelés. Beavatkozó módszerek: kísérlet, interjú, kérdőív. Direkt (közvetlen) és indirekt (közvetett) kérdés. Zárt kérdés, nyílt kérdés, elicitáció. Változó típusok: függő és független változók.</p> <p>A nyelvtudomány és a folklór lehetséges kutatási területei, kutatásuk módszertana. Tudományos kutatási tervezet készítése. A kutatás lépései.</p> <p>A tudományos munka fogalma, felépítése, módszertani követelményei. A tudományos stílus jellemzői. A tudományos munka technikai kivitelezése. A nyomdai előkészítés.</p>
<p>A tantárgy teljesítésének és értékelésének feltételei</p> <p>Критерії контролю та оцінювання результатів навчання</p>	<p>A tantárgy egyrészt az elméleti tananyagból, másrészt az előadások, gyakorlati és önálló munkák tematikájából összeállított ellenőrző dolgozat, másrészt a megtartott szemináriumi előadás és leadott referátum, harmadrészt az év végi szóbeli vizsga alapján minősül teljesítettnek.</p> <p>Az év végi vizsga két részből tevődik össze: egyik szegmense az elméleti anyagokból összeválogatott két kérdés megválaszolása, másik pedig a szemináriumi órákon megtartott kiselőadásokkal, a megírt referátumokkal, illetve az ellenőrző dolgozaton szerzett pontok.</p>
<p>A tantárggyal kapcsolatos egyéb tudnivalók, követelmények</p> <p>Інші інформації про дисципліни (політика дисципліни, технічна та програмна забезпечення дисципліни тощо)</p>	<p>A tantárgy segíti a hallgatók által írandó tudományos munkák (évfolyammunka/szaktervezet) előkészítési folyamatát és elkészítését. Továbbá segíti a nyelvészeti megalapozás által a hallgatók nyelvészeti tantárgyak követelményrendszerének a teljesítését.</p>
<p>A tantárgy alapvető irodalma és digitális segédanyagok</p> <p>Базова література навчальної дисципліни та інші інформаційні ресурси</p>	<p>M. П. Кочерган: Вступ до мовознавства. Київ, Видавничий центр “Академія”, 2010.</p> <p>Kálmán László–Trón Viktor: Bevezetés a nyelvtudományba. Második, bővített kiadás. Segédkönyvek a nyelvészet tanulmányozásához XLVIII. Tinta Könyvkiadó, Budapest, 2007.</p> <p>Crystal, David: A nyelv enciklopédiája. Bp., Osiris 1998.</p> <p>Kozmács István: Ismeretek a nyelvről – nyelvészeti alapismeretek. Konstantin Filozófus Egyetem, Nyitra 2008</p>

Fóris Ágota: Kutatásról nyelvészeknek. Bevezetés a tudományos kutatás módszertanába. Nemzeti Tankönyvkiadó RT. 2008.

О. В. Колесников: Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. Київ «Центр учбової літератури», 2011.

Lengyelné Molnár Tünde: Kutatástervezés. In: <http://mek.oszk.hu/14400/14492/pdf/14492.pdf>.

Huszi Ilona szerk.: A nyelvpedagógia kutatás alapjai. II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Beregszász, 2014